

Előfizetési árak:

Egész évre 10 ft -- kr.
Félévre . . . 5 " -- "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hóra 1 " -- "
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE.

Szerkesztőség

és

Kiadóhivatal:

É. J. Mac, Simonyi-ház
a városházával szemben

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

Az anarkizmus.

— Június 27.

Egy eszeveszett ember töre a francia államfő mellébe nyomult. Ünnepi sokadalom közepette, a midőn a nemzet első férfia alig győzi a rokonszenvesen felé nyújtott kezeket szorongatni.

Az anarkista merényletek mindenike után egész litániákat olvastunk és hallottunk arról, hogy a társadalom beteg, hogy ezt a betegséget gyógyítani kell. Belemerültünk nyakig azokba a szerencsétlen elméletekbe, a melyek egyesek örültségeinek, hipotézisekkel, nagyképű, de annál tartalmatlanabb ember-szerető szemforgatással akarnak mentséget találni.

Torkig vagyunk már ezekkel az elméletekkel, a melyek az anarkista merényletek szülő okát nem az egyének gazságában, hanem társadalmi bajokban keresik s javasolnak mindenféle, se hideg se meleg társadalmi, kulturális és gazdasági panaceákat.

Bajai mindig voltak a gyarló emberi nemnek. Hanem ezeket a bajokat úgy gyógyították meg, hogy legelőbb a kiütött kevényeket pusztították el. Ott fogták meg a bajt, a hol a legsajgóbban mutatkozott s csak azután néztek annak háta megé.

Az anarkizmus a modern társadalom kevényec, a mit tüzzel vassal ki kell irtani. Azután mélyebben is szemébe nézhetünk a bajnak. Az emberiség mindig úgy csinálta meg magának az életet, a mint létviszonyai követelték. Az anarkista

gyilkolásnak társadalmi, politikai súlyt tulajdonítani ostobaság, félni tőle gyávaság. A gyilkosságok elpusztíthatnak embereket, de nem reformálhatnak társadalmakat.

Ha tehát Franciaország belső viszonyait betegnek látjuk, a betegséget nem abban keressük, hogy az anarkista uraknak nincs olyan földi jólétük, mint a milliomos gyárosoknak, hanem abban, hogy ez a nemzet elég gyáva, elég gyenge, a keblében oly elméket megtűrni, a melyek az iparkodó francia társadalmi életnek merőben ellentétei s halálos ellenségei.

Nincs a világnak az az erős kormány, az a rendőrsége, a mely az anarkizmusnak Franciaországban máig elért fejlődöttségével sikerrel szembe szálljon. Csak a társadalom millió szeme és karja kísérheti szemmel és tarthatja féken a lappangva működő anarkiát. A francia nép, nem pedig a rendőrség, pusztította el egykor az arisztokráciát, azután a jakobinusokat. Miért így tehetetlen lát az anarkiával szemben?

Cselekvő karok kellenek ide, a melyek erejét nem fékezik holmi társadalmi bajelméletek. Tekintsék az anarkistát annak, a mi; századvégi gyilkosnak, a ki már nem azért öl, hogy zsákmányoljon, mert annál műveltebb, sem hogy ne tudná, hogy zsákmányának hasznát nem veheti, hanem elromlott idegszerrel, tulcsigázott aggyal, teljes életuntsággal, elméleti célokért gyilkol.

De hát — kérdezhetné a magyar hirlap-

irodalom figyelemmel kísérője — hogy lászanak tisztán a réműlet közvetlen hatása alatt álló franciák, a midőn Magyarország őserőtől duzzadó talaját is teremnek a nyilvánosságnak olyan organumai, a melyek az anarkizmusban fenyegető társadalmat, bontó jelenségeket látnak s elég vakmerők és ostobák megfenyegetni a magyar államfőt, a kormányt, a közélet faktorait, hogy vigyázzanak, mert a szabadelvűség az anarkiára vezet.

Tiltakoznunk kell az ellen a bor-nírtság ellen, a melylyel ezek a lapok az emberiség minden bajáért a liberálist teszik felelőssé. Ne téveszszék szem elől, hogy a francia nép Európa legvalóságosabb, legvakbuzgóbb s legkevésbé liberális népe. A klérusnak sehol Európában oly hatalma nincs, mint az anarkizmus szülőhazájában. És ne feledjék el, hogy az emberiség nagy kérdéseit sohasem az „ecclesia militans“ vakbuzgói, hanem a nép minden érdekét felölölő politikusok oldották meg.

Ne a felekezetiesség óv meg az anarkizmustól, hanem a békés együttélést biztosító intézmények. Nem a pap-ság veszi ki az anarkizmus kezéből a fegyvert, hanem az intézményeiért lelkesülő és ha kell, vért is ontó társadalom.

Az anarkistának kötél és nyaktíló, azoknak pedig, a kik az anarkia pillanatnyi diadalait saját kicsinyes céljaik elérésére eszközül akarják felhasználni, legalább is — szájkosár kell!

A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

Egy rózsás arcról.

I.

Ha ki tudnám fejezni,
El tudnám mondani:
Hogyan bilincsbe vertek
Nagysádnak bájai . . .

Hogy azt a rózsás arcot
Feledni nem tudom . . .
— De jaj, ha szemben állunk:
Csak némán bámulom.

II.

Óh, az a tiszta vigság,
Mi arcodból nevet,
Még érintetlen rózsá,
Még hamva sem veszett.

Körötte még a bűn is
Boldogsággal telik,
Ha ajkad mosolyokban
Hullatja levelit.

Pekry Károly.

Élet folyása.

(Folyt. és vége.)

II.

Én nem tudom, úgy van-e más is velem, de én úgy vagyok, hogy nagyon szeretem az estét. Olyankor nagyon szeretek sétálgatni, morfondirozgatni. Már alkonyatkor azt mivelem az udvaron, amit az Orbán lelke; ha meg besötétedett, éppen kimegyek az utcára, s éjfélig elbaktereskedom ott, Patrókra nincs is a mi falunkban szükség; elvégzem én ezt a hivatalt ingyen is.

Mit tehetek aztán róla, ha efféle kószálásaimban egyet-mást meglátok? Aki nem akarja, hogy meglássam, ne csináljon olyat, ami nem meglátni való. Én bizony nem tagadom el, ha már megláttam, le is írom.

Tehát, szeretek este úgy elsétálgatni. De nini! A tisztelendő káplán, a Hukli ur is nem kevésbé sétáló kedvében lehet ma. Azt gondoldom, van már egy jó negyedórája, hogy a Kanálosiék háza előtt sertepertél fel s alá. Mi dolga lehet ottan? — Ez a Hukli igen derék, társaság kedvelő úri ember és a mellett igen felvilágosodott, szabadelvű-nézeteket vall. Azt ugyan megteszi, hogy éjszakánt el-elkéri a harangzóttól a templom kulcsát s térdeit a márványkockákhoz koccontva imádkozik a polgári házasság ellen; de viszont a kaszinó termében akárhányszor áttáncolja az éjszakát. — Mért nem táncol most is ottan, nem tudom.

Ellenben, az utca szeglet felől léptek halatszanak; új alak lép föl a színpadon. Ez a tekintetes aljegyző ur, olyan vacsora utáni állapotban; ezt a járásról lehet tudni.

— Szervusz, páter, az angyalodat, mit sütdöd itt a makkot a Tinka nagysám ablaka alatt? Talán bizony te is galambhúsrá éheztedél de hiszen abból nem esztek; eredj innen, páterkám, mert beütöm az oldalodat!

A páter csak emlegette a lábait a reverenda alatt.

— Te, te, ne kiabálj ne csinálj spektakulumot, eredj haza ha részeg vagy. Egy virágbokrétát ígertem Tinka nagysámnak, azt adnám neki által.

— Mit, te?, virágbokrétát? Tinka nagysámnak? Itt, ezalatt az ablak alatt? Hát tudod te, mi lakik e megest az ablak megest? Szamárvagy, páterkám!

S el kezdte neki magyarázgatni a Kanálosi ház ablak-titkait, rendeltetését. Ez az ablak, — a hol most állunk, voltaképen nem is ablak; és ha még is ablak volna, nem kell oda benézni. Ez a másik már tisztességes állás, az a spájz; mellette van a cselédház, ott a barna szemű Rozi alszik; azután jön a konyha; a mellett az öreg Kanálosi hortyog és csak azután következik a Tinka szobája; ott mészlik a gyöngyöm; de ne menj páterkám, mert erre arra . . .

A többi már dünyögésbe halt. A tekintetes aljegyző ur indult haza felé, de, a mint biztosan tudom, nem ért haza ezen az éjszakán

— **Országgyűlés.** A képviselőház tegnapi ülésén Apponyi Albert gróf a gyermekek vallásáról szóló javaslat tárgyalása során Andrássy Gyula gróf miniszternek válaszlóki előtt tett nyilatkozatában kifogásolja abban a kiegyezési politikára nézve hangoztatott konzervatívizmusát. Homályosnak mondta a kormány jövődó egyházpolitikáját egyszerűen azért, mert Hermann Ottó tegnapi szekularizáló beszédére nem reflektált. — Szilágyi Dezső igazságügyminiszter biztosította Apponyit, hogy Andrássy Gyula gróffal miniszter-társai egytől-egyig szolidárisak a kiegyezési politika konzervatívizmusában, mert hisz kezdettől fogva az volt egyik sarkalatos program-pontja a kormánynak is, a szabadelvűpártnak is. Kijelenti, hogy a kormánytól a szekularizáció eszméje teljesen idegen. A kormány az egyház-politika jövődó teendői között a letárgyalt javaslatok végrehajtásán kívül le főlebb a kath. autonomia és a kongrua rendezését tartja szem előtt és így abszolúte semmivel sem járul ahhoz, hogy az egyházpolitikai mozgalom még tovább tartson. A gyermekek vallásáról szóló törvény-javaslatot Matyska Péter előadó vezette be, a függetlenségi párt liberális zömét Visontai Soma reprezentálta gondos beszéddel, mely a javaslat mellett tört lándzsát. A klerikális frakciót Polónyi Géza képviselte, kinek Kubinyi Gézával akadt polemiája. Ezután Balogh Géza beszélt a javaslat ellen, mire az általaános vitát bezárták s aztán Eötvös Loránd báró vallás- és közoktatásügyi miniszter tüntette ki a javaslat szükségességét és célszerű voltát s a meggyőződés erejével ajánlotta az elfogadást. A javaslatot aztán általánosságban és részleteiben is elfogadták s a ház liberális többsége, az utolsó egyházpolitikai javaslat letárgyalását alkalmul használta fel a kormány jelenvolt tag-jait szíve szerint, lelkesülten megéljenze. Még a totalitáre vonatkozó javaslatot ismertette Dániel Ernő előadó, szakavított beszédben ajánlva azt elfogadásra. A üés végén Wekerle Sándor dr. miniszterelnök bemutatta a zárszámadásokra és az urberi dézsmaváltás kárpótlására vonatkozó előterjesztéseit.

— **Belföldi hírek.** (A delegációkat) szeptember 15-ére hívják össze Budapestra. (A terézvárosi kaszinó) rendkívüli tiszteletbeli tagjúl megválasztotta Wekerle Sándor miniszterelnököt, Szilágyi Dezső igazságügyi és Csáky Albin gróf volt vallás és közoktatásügyi minisztert. (A pártok ki

sem. Valami irgalmas szívű árok keblébe fogadta, s csak reggel felé eresztette utnak a tekintetes urat.

A tekintetes ur távozáván, szentül megvoltam győződve, hogy Hukli páter a Tinka nagysám ablaka alá teszi át főhadi szállását. Törölgtem szememet, nem akartam nekik hinni; de akár hogy törölgtem, csak azt láttam, hogy az az ablak a barna szemű Rozi ablaka.

És most következik a drámai fordulat. Halk, de erőteljes kocogtatás az ablakon a páter részéről; egy pár zürzavaros, törede-zett áomszerű hang belől az ablakon. Új kocogtatás; az ablak lassu zőrejjelel megnyílik. A páter gyors rohammal birtokába veszi a kinyílt ablakot. Fehér gatyás alak rohan elő az át-elleni sikátorból; a reverenda megragadtatik az elfoglalt pozíció birtok kétségé tetetik. Ismét új beavatkozás: a Kanálosilak Burkusa átveti magát a berena tetején, nagy, aranyos szőri bundájával hőmpolyög el előttem; a fehér gatyá veszélyben. Általános zürzavar: sikoj, káromkodás, csíhi puhé, a Burkus harci kiáltása.

E percben kidugja fejét az öreg Kanálosi; a vén sas kezében puská csó ragyog.

De most már szaladjunk. Szaladtam is. Többet nem láttam, de is kérdezzék. Azt se tudom, hogy az a ház a Kanálosiék háza volt-e; azt se, hogy az a páter a páter, az a Burkus volt-e? Lehet az is, hogy csak álmodtam.

Krónikás

vüli képviselők) Péchy Tamás előklete alatt intéző bizottságot küldött ki, az intéző bizottság jegyzője dr. Ragályi Lajos. — (A zágrábi) Starcevicz ünnepe egészen csendben folyt le. Ugy látszik a lakosság nem sokat törődik az egész dologgal.

Carnot halála.

A köztársaság oly rémitő véget ért enő kének halála után az elnökválasztás komoly teendői maradtak fenn a francia köztársaságra. A komoly jelöltek Casimir Perier és Dupuy. A nemzetgyűlés délután 1 órakor ült egybe. A formalitások elintézése után rögtön kezdetét vette a szavazás, mely tekintettel arra, hogy több mint 800 szavazat adatott be, több órát vett igénybe s bizonyára eltartott esteli 4-5 óráig s azért csupán a késő este megjelenő „Magyarország“ jelenti, hogy Casimir Perier nyerte meg a zabszólut többséget s így az elnököt jelentette ki a köztársaság elnökének.

A nemzetgyűlés tegnap délután fél hat órakor nagy izgatottság között ért véget.

Aggasztó tünetek az olaszok elleni folyton ismétlődő lázongások, melyek kivált Párisban, Lyonban és Marseilleben dühöngenek s miattok igen komolyabb fordulatok is következhetnek be.

Carnot holttestét a Pantheonban helyezték el.

Sándor orosz cár Carnot özvegyéhez intézett, sürgönye a következőleg hangzik: „A legfájdalmasabban megrendülve a merénylet híréből, a császárné és én részvétünket fejezzük ki önnek. Biztosítjuk önt rokonszenvünkről s arról az élénk részvétől, melyet bennünket ama szerencsétlenséggel szemben eltölt, mely önt és egész Franciaországot gyászba borította.“

Ö felsége meghagyásából Hoyos gróf nagykövet az osztrák magyar kormányok nevében a francia miniszterelnöknek részvétiratot nyújtott át.

A z angol felsőház egyhangulag elfogadta Roseberry azon indítványát, hogy Carnot halála felett részvétüknek adjanak kifejezést. Roseberry beszédében kiemeli, hogy ezen csapás nemcsak Franciaországot sújtja, de az egész civilizált világot, miután anarchista kéz játszott közre az anarchisták nem kímélnék meg egy nemzetet sem.

A szultán megbizta a párisi török nagykövetet, hogy a francia kormány és Carnot özvegye előtt a legmélyebb részvétét fejezze ki.

Az Otthonirók és hírlapirók körének választmánya ülést tartott Rákosi Jenő előklete alatt. Hevesi József indítványára a választmány elhatározta, hogy a francia nemzetért gyászos csapás alkalmából a francia hírlapirók testületéhez részvétiratot intéz.

A bécsi gabna- és magvásár.

Debrecen. június 27.

Olvasóink előtt ösmereteselek azok a mozgalmak, melyek, ugy Budapeston, mint hazánk több városában indítottak meg a bécsi gabnavásár, ugyszintén újabb tapasztalt üzelmek ellenében. Értésülvén arról, hogy nevezett gabna- és magvásár nemzetközi bizottságának beltagjúl Berger Henrik mint több ízben, ugy ez idén is megválasztott, tőle kértünk felvilágosítást arra nézve, hogy a bécsi mag és gabna vásárral szemben mily álláspontot szándékozik elfoglalni? Berger Henrik ennek következtében közölte velünk az általa a bécsi terménytőzsde karamarai elnökségéhez intézett nyilatkozatának másolatát, melyet — a benne foglalt közérdeklő szempontok tekintetéből is — szó szerint itt közlünk:

„Mélyen tisztelt Elnökség!

Folyó hó 1-án kelt nagybecsű átiratukból vettem azon megtisztelő értesítést, hogy a bécsi gabna és magvásár nemzetközi bizottságába beltagul ez idényre ismét megválasztattam

Mivel pedig egyrészt a kereskedelem fejlődését és a forgalom megkönnyítését célzó törekvéseket szerény tehetségemhez képest a magam részéről is előmozdítani kötelességemnek tartom és mivel másrészt hálásan emlékezem vissza azon szívélyes és kollegális fogadtatásra, melyben bizottsági tagtársaim engem mindig részesíteni méltóztattak, — ezeknélfogva csak a legnagyobb sajnálat érzetével teszem azon kijelentést hogy megtisztelő bizalommal megkínált mandátumot ez alkalommal el nem fogadom.

Nehogy azonban félreértessem, és nehogy esetleg oly nézetnek engedjek tért, hogy ezen elhatározásom idegen befolyásra, vagy éppen külső pressióra lenne visszavezethető, legyen szabad a mélyen tisztelt Elnökségnek az indokokat elmondanom, melyek engem a bizottsági tagság el nem fogadására indítanak.

Főindokaim (és ezt különösen hangsúlyozni kívánom) azonosak azokkal, melyekből kiindulva a nagyérdemű tőzsdekamara a kérdésnek komoly megfontolása után — kimondotta szabad akaratából kifolyó első határozatát, hogy t. i. az idén nem tartja meg a gabonavásárt. — Ezek az ösmert s ismétlést itt nem igénylő indokok mai napság nincsennek sem megcáfolva, sem elhárítva, és ha mindazon által a nagyérdemű tőzsdekamara szükségét látta a gabonavásár ügyét egy újabb gyűlésen tárgyalni s a már hozott határozatát megváltoztatni, illetőleg a gabonavásár megtartását utólagosan mégis elhatározni — nem tulajdoníthatom azt másnak (valamint senki egyének nem tulajdonítja) mint egy felsőbb helyről alkalmazott nyomásnak és abból következők opportunitási tekintet eredményének. Mivel pedig hála az égnek, nálunk Magyarországon a pressió különböző nemeinek sem egyesekre, sem intézményekre jogosultsága és hatása nincsen és az igazságot s jogosultságot az opportunitásnak feláldolni nem szokás, — ennélfogva természetesen fogja találni a mélyen tisztelt Elnökség, hogy én is megmaradok ez n szokásuknál, megmaradok az önök első határozatánál és tartózkodom a közreműködéstől oly intézmény mellett, mely különben az előzmények után már ugy is elveszítette hitelet.

De tartózkodásomnak egy másik oka is van, mely már nem annyira az aktuális mellékkörülményekben, mint inkább magában a dolog lényegében gyökerezik. Ezen állok ugyanis már egyedül azon nézetemmel, hogy a gabnátőzsde intézménye ma már nem felel meg azon feladatnak, a melyet alakulásukkor maguk elé tűztek, hogy többek közt (de első sorban) a terményárak természetes szabályozói legyenek.

A terményárak alakulására mai napig sokkal inkább hatnak a tőzsdéken hivatott és hivatlan egyének által üzött mesterséges műveletek, és ezek által létrehozott visszás és kártekonny helyzetek s körülmények, sem hogy a tőzsde és azoknak árjegyzései volnának az árak természetes szabályozói gyanánt tekintetők. És miután azon biztos meggyőződésben vagyok, hogy a tőzsdéknek alapos reformálása ugya a kereskedelem, mint a termelés, sőt általában a nemzetek valamenyi osztályának érdekében mára közlegőben okvetlenül kell, hogy a napirendre kerüljön, nem halgathatom el azon véleményemet sem, miszerint a tőzsde jelenlegi működését az általános jólét érdekében sem helyesnek, sem hasznosnak nem tartom, az e téren való közreműködést pedig még olyan különleges minőségben sem, mint a gabonavásár bizottsági tagsága, óhajtanónak nem találom.

Tisztelttel kérem a mélyen tisztelt Elnökséget, hogy ezen kijelentéseimet még akkor is, ha azok a mélyen tisztelt Elnökség nézeteivel ellentétben volnának, szíves elnézéssel fogadni és azon igyekezetemnek tulajdonítani méltóztassék, hogy a közérdek tárgyalását nem szoktam indifferens kényelemmel követni, hanem ott a hol arra alkalom nyílik, önálló véleményemet hangoztatni, s legjobb akaratomat érvényesíteni feladatomnak, sőt kötelességemnek tekintem. Maradtam sat.

Városi közgyűlés.

Debrecen, június 28.

A városi köztörvényhatósági bizottság ma délelőtt 10 órakor gróf Dégenfeld József főpán elnöke alatt a városháza nagy tanácsstermében rövid közgyűlést tartott.

A bizottság tagjai elég szép számmal egybegyűltek, de annyian nem, hogy a multkorai közgyűlésről is e miatt elmaradt kádas-utcai iskola épület ügyében határozatképes lett volna a gyűlés.

Elnökök megnyitván az ülést, először is arról szól, hogy a f. hó 20-áról elmaradt iskola ügyben névszerinti szavazás végett ült össze a közgyűlés, aztán a vágóhidra vonatkozó miniszteri határozat felolvasása és több kisebb fontosságú ügy elintézésére.

Varga Károly jegyző felolvasta a belügyminiszter határozatát a tanács idevonatkozó javaslatát. A tanács következő javaslatot terjeszti ez ügyben a közgyűlés elé:

1. A közbiztonság használatáról, a busvágásról és husmérésről szóló szabályrendeletet újból megállapító 13/1885 1894. bkg. számú közgyűlési határozatot s ezzel együtt magát a szabályrendeletet fellebbezéssel megtámadott — Szentesi János és társai mint a debreceni mészáros társaság tagjai, valamint id. Kuczik Gábor és társai, a debreceni sertés vágó társulat tagjai értesítendő.

2. A már jóváhagyott közbiztonsági szabályrendelet érvénybe és hatályba lépése napjára a f. év aug. 1. napja lenne kitűzendő, a mikor is a közbiztonság megnyitván és a használatnak tényleg átadatnák.

A megnyitás szokásos módon közhírré tétessék. A közbiztonsági személynél részére szükséges „utasítás” haladéktalanul szerkesztessék meg és készítessék el, s végül, hogy a vágóhidra építésére előirányzott 200,000 frtból ki nem telnek: ugyancsak a nagy kölcsönből fedeztessenek.

A mi pedig a jéggyártó és hűtőkészülék berendezéséről felmerült tulkiadások fedezetét illeti, erre vonatkozólag a városi tanács javasolja, hogy mindazon összegek, melyek a városi nagyobb építkezésekre felvett nagy kölcsönből a vágóhidra építésére előirányzott 200,000 frtból ki nem telnek: ugyancsak a nagy kölcsönből fedeztessenek.

Márk Endre kifejezést ad affeletti kétségének, hogy a vágóhidra kutjainak vízbősége megfelel-e a kívánalomnak s hogy e körülmény újabb költségeket provokál, továbbá, hogy egyik csatorna beomlott s megnyugtatóan óhajtana ezekről tudni.

Szentesi János is szót emel az iránt, hogy ha a szabályrendelet értelmében délután vágniok kell, hűtő készülék hiányában másnap reggelig megromlik a hús.

Előbbi felszólaló Stáhl Géza h. főmérnök nyugtatja meg, utóbbit Boczkó Sámuel r. főkapitány, az által, hogy míg a hűtőkészülék berendeztetik, a vágást aznap hajnalban eszközölthetik.

Erre a közgyűlés elfogadja a tanács i javaslatot.

A hatvanutcai szőlőkertekre vonatkozó szabályrendeletet a belügyminiszter helybenhagyván, az augusztus 1-én életbe lép.

Boczkó Sámuel r. főkapitány lábujjának gyógyítására 6 heti szabadságot kér, ugyan csak hat heti időt kér Nagy István szállásbiztos; mindkettő megkapja a kért szabadság időt.

Végül a kádas utcai iskola építése ügyében kellett volna határozatot hozni, de csak 65 biz. tag lévén jelen, a közgyűlés nem volt határozatképes. Gróf Dégenfeld József főispán indítványozza, hogy ezen ügy a f. év július hó második felében megtartandó rendes közgyűlés napi rendjébe vétessék fel, a mikor tekintet nélkül a megjelenendő tagok számára a közgyűlés határozni fog a kérdéses ügyben.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Színház.

* **Mükedvelők a Kossuth-szoborért.** Lelkes ifjuság július hó 1-jén vasárnap táncszalag egybekötött mükedvelő előadást rendez a debreceni Kossuth-szobor javára a Margit-fürdő dísztermében. Szigeti József eredeti népszínművét, „A szép juhászt” adják elő Nagy I. rendezése mellett. A színlap jeleutése szerint szerepelni fognak:

Baróti, ifju földesúr Simon Ferenc ur. Berényi gazdag borbély Nagy Sándor ur. Berényiné, Második neje Kovács Margit k. a. Berényi leánya Róza első nejejtől Menyherl Róza k. a. Laura, Berényiné leánya első férjétől Kricsek Mariska k. a. Szép Jancsi juhász legény Hasznos Jenő ur. Piroška, kedvese: Gyügyei Piroška k. a. Pósz Manci koruzslónő Balogh Róza k. a. Bálint Bótz György ur. Pista, fia Kozma Gábor ur. Bátor János. a falu bírálva Kiss Benedek ur. Első asszony Szemere Róza k. a. Második asszony Vaskó Julia k. a. Harmadik asszony Kovács Erzsike k. a. Egy arató ifju Rácz Lajos ur. Első leány Katiczki Emma k. a. Második leány Veres Ilona k. a. Első arató ember Kiss Benedek ur. Második arató ember Kricsek Károly ur. Vasvillás emberek, szogák, nép. **Jegyek előre váltathatók:** Tóth Béla nr. gyógyszerárban, ifj. Pájer József ur. üveg és porcelán kereskedésében, Franciscs Vince ur. gyógy-fűszer üzletében és az előadás napján délután 4 órától a „Margit”-fürdő helyiségében. **Helyárak:** I. hely 1 frt, II-ik hely 80 kr, III-ik hely 60 kr, IV-ik hely 40 kr, álló hely 30 kr. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak. Az előadás utáni reggelig tartó táncvigalomra külön jelvény váltandó teszés szerinti árban. Előadás kezdete este 8 órakor.

A r. kath. iskolák mulatsága.

A pünköszt második napján tartatni szokott népnepélyek helyén tegnap délután ismét zengett az erdő vidám gyermekek nevetésétől, pajkos lármájától és a Magyar i testvérek zenekarának hangjaitól.

Dr. Wolafka Nándor v. püspök plebános az iskolai év vége alkalmából az összes róm kath. fiu- és leány-elemi iskolák növendékeinek mint tavaly, úgy az idén is ünnepélyt rendezett a nagyerdőn.

A vidám gyermekcsereg a püspök, tanítók, tanítónők és szülei kíséretében tegnap d. u. 2 órakor a helyi vasút különvonatain az erdőre vonultak s egy tisztáson megkezdődött a mulatság. Maga a kedélyes püspök kezébe vette a hegedűt s úgy tüzelte táncra az apróságot. Majd közéjük keveredve, két-három kicsit kézen fogva, biztatta az a nélkül sem sok szót váró apró emberiséget a mulatozásra.

Folyt is nagy hévvel; kis fiúk, kis lányok harman-négyen összefogóva neki pirult arccal forgottak a felnöttek által vont körben, hatalmas éjleneket kiáltva olykor-olykor a köztük mozgó püspök plebános urra, a kinek néha a kisebbek reverendájába is bele kapaszkodtak, nem csekély veszedelemmel fenyegetvén annak épségét.

Hat óra felé aztán az egész társaság bevonult a vígadó előtti tere, a hol a gyöngédebb nemhez tartozó apróság balfelől, a fiúk a jobbra elhelyezett asztalokhoz ültek. Minden gyermek egy pár virtsít és puha fehérkenyeret kapott uzsonnára. Közülbelől 800 pár virtsít fogyott e; azt a látványt képzelje el kiki magának, azt az örömet amiben csak in natura lehetett igazán gyönyörködni.

A gyermekek először a zenekar kíséretében énekelték együttösen a „Hymnus-t”, aztán uzsonna végeztével bevonultak a „Vigadóba”, a hol folytatták a szabadban félbemaradt táncot 8 óráig. Ekkor a gyermekeket úgy a v. püspök, mint a tanítók ismét a vonaton bekisérték a városba, s mielőtt az iskolától haza indultak, lelkesen megajánlásték az ő bőkezű szeretett patronusokat.

Kilenc órakor a Vigadóban fellobbantak a lámpák s míg az egyik oldalon a zenekar pódiuma előtt újra megindult most már a na-

gyobbak táncra, az alatt a terem másik részében a tanítótestület számára terítették a mi ismét v. püspök plebános áldozatkészségéből telt ki.

A vacsora folyamán megindultak a toasztok is. Wolafka v. püspök felkészöntötte először a jól végzett munka után megpihenő tanítótestületet, melynek tagjai a legnagyobb elismerést érdemlik az által, hogy kölcsönös versenyben úgy vezették osztályaikat, hogy munkálkodásuk a legszebb gyümölcsöket termette: a szép eredményben.

Ezután Unger Gusztáv kir. táblai bíró és Váczy János iskolaszéki tagokat éltette, kik segitenek az ő terhét könnyíteni. Majd Gáll Ilonka tanítónőért és két Lászlóért (Tóth László és Kruzsinszky László) ürité poharát.

Unger Gusztáv emelkedett fel ezután s dr. Wolafka Nándor v. püspök plebánosra mondott toasztot, a ki megszerette magát Debrecennel s a körötte valókkal Debrecen, mert hogy ő (Unger) olyan jól érzi magát e városban, sok része van abban az általa oly annyira szeretett lelképásztornak.

Tóth László ötletekben gazdag felkészöntőjében Wolafka v. püspököt éltette; „azt a nagy szívet — mondá — aki ma is annyi kis szívnek okozott örömet.”

A mulatságnak hajnali 2 órakor lett vége.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó-hivatal és az irattár a felekek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreceni távirtd. hivatalnál június 28-án: változó felhőzet, helyenként esapadék.

A debreceni állami időjelző állomás jelentése. 1894. június hó 28-án reggeli 7 órakor. Hőmérséklet 11. C. fok. Légnymás 762.1 millim. Szélirány nyugati. Esapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig 4 millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 17 fok. Legalacsonyabb hőm. 7 fok.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a (Keresk. akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig. Találkozó az ugyanott szerdán és szombaton délután 3 órától 5-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva van pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

„A kézügyesítő egyesület” első iskolai műhelyében (főreáliskola fölött) szerdán és szombaton d. u. 3-5-ig munka tanítás-folyik.

Katonai térizene kedden és szombaton d. u. 5 órakor a „Nagyerdőn”.

Orfeum a „Koron”-ban, kezdete minden este 8 órakor.

A tanszerkiállítás vendégeket fogadó bizottsága minden vasárnap d. e. fél 11 órakor a Gönczy-egyesület „Otthon”-ában ülést tart.

A „Margit”-fürdő vendéglőjében minden vasárnap d. u. cigányzene játszik.

Tamburás-zenekar a „Budapest”-vendéglőben. **Június 1-től — augusztus 15-ig** vasárnap d. e. 10 órától az üzletek zárva.

Június 30. Az „István”-gözmalom-társulat munkásainak nyári táncvigalma a „Margit”-fürdőben.

Június 30-án d. u. 3 órakor. A debreceni ipar és keresk. kamara közgyűlése.

Június 30-án d. u. 5 ó. Tüdős János jubileuma a főiskola dísztermében.

Július 1-én d. e. 11 órakor. A ker. betegsegélyző egyesület közgyűlése a városházán.

Július 1. Mükedvelő előadás debreceni Kossuth szobor javára a Margit-fürdőben.

— **4.200,000 frtos állami építkezés.** Annak a nagyszabású két építkezésnek re. d. kivüli fontosságát városunk fejlődésére és vagyonosodására, melyet a kereskedelemügyi miniszter a közel jövőben foganatosít Debrecenben — értjük a vasuti gépjavító műhely épi-

ság küldetett ki az ügyrend megállapítására a az alakuló közgyűlés összehívására.

Ezen bizottság hazafias buzgósággal látott munkához úgy, hogy az alakuló közgyűlés 1890. évi január 19-re már összehívható volt.

Az óriási nagyszámban egybegyűlt érdeklődőkön kívül emelte a közgyűlés fényét az, hogy a központból az Emke lobogója alatt sokan jelentek meg a társadalmi élet kiváló egyéniségei, a bércecs haza minden vidékéről, pl.: Horváth Gyula kultur-egyleti alelnök; Kénesi Sándor József kir. közigazgató Déváról; Marza Lajos, a kultur-egylet főpénztárosa; Barcsay Domokos birtokos, főrendiházi tag; Hory Béla Kolozs megye árvászéki elnöke; Sztéryi József központi jegyző; Fehérvári Jenő birtokos; dr. Pulszky Károly orsz. képviselő; gróf Kornizs Viktor birtokos, mint a szolnok-doboka-megyei választ. elnöke; gr. Bethlen Bálint; Beksic Gusztáv orsz. képviselő; Radnóti Dezső az Emke levéltárnoka.

A lélekemelő mozzanatokkal bővülő közgyűlés folyamán elfogadtattott a Nemes Kálmán, dr. Varga Géza, Veresné-Szathmáry Teréz urnő, Komlóssy Arthur, Márk Endre és Lengyel Imre által megbízásukhoz képest szerkesztett ügyrend.

Ennek alapján először is megválasztott a tisztikar. Elnökké gr. Dégenfeld József, alelnökké Simonffy Imre és Karap Móric. Titkárrá Márk Endre, jegyzőkké dr. Oláh Miklós és Péter Gábor, pénztárnokká Bészler Károly ellenőrré Tóth Béla, megalakított a választmány 70 tagból és pedig 50 férfi és 20 nő tagból.

A mai napon van egyetünknek 2 örökös, 67 alapító, 406 rendes és 162 pártoló, együtt tehát 637 tagja. — Tizenhárommal kevesebb ugyan, mint a megalakuláskor, de ha tekintetbe vesszük, hogy azóta száznál többre megy az elköltözöttek, elhaltak és kiléptettek száma: nem hanyatlást, de folytonos gyarapodást láthatunk.

Az alakulás napján este tényes táncvigalom tartatott, melynek tiszta jövedelme 545 forint 90 krt tett.

Érdekes felemlíteni, miszerint az alakulás perceiben volt fiókunknak 2 örökös, 54 alapító, 454 rendes, 140 pártoló, — tehát összesen 650 tagja.

A megalakulás után sokan léptek be az Emke alapító-tagjai sorába a zászló lelkes hívei között is első Nemes Kálmán és Márk Endre voltak azok, kik tekintélyes összeggel járultak a hazafias ügy eltarához. Nemes Kálmán Béla fia emlékére tett 1000 frtos alapítványt, Márk Endre pedig március 15. alapítványt tett le 500 frtot.

Fiókunk pénztárába befolyt összesen az 1890., 91., 92. és 93. években 9639 frt 07 kr.

(A perselygyűjtésből magából befolyt 1431 frt 22 1/2 kr.)

Ebből a központba becszállítottunk 7372 „ 10 1/2 „

Vegyes kiadások, mint iratok, eljáró és irodai szerekre kiadtunk 859 „ 56 „

Maradvány a mai napon 1407 „ 40 1/2 „

melyből még a központi pénztártól illeti 504 „ 36 „

így marad fiókunk részére 903 „ 04 1/2 „

mely összeg kamataival együtt tőkésítve, egy helyi jótékoni céllal lesz fordítható.

Ezek azon mozzanatok, melyeket jelen történeti vázlatunkban felemlíteni szükségesnek láttunk. Talán lehetnek, kik keveslik az elért eredményeket, de buzgó törekvésünket, jóindulatunkat, hazafias ügyszeretettünket nem keveselheti senki s ha csendes mederben folyik is fiókunk egyleti élete, de mégis folyik és előre halad s hangyaszorgalommal gyűjtjük a morskákat, melyekből hitünk szerint idővel a nemzeti közművelődés hatalmas épülete fog előállni.

Törvényszéki csarnok.

* Igyártó Sándor debreceni kir. törvényszéki elnök a szoboszlói kir. járásbírószág ügyvitele és ügykeze esének szokásos évi megvizsgálása végett oda érkezett. A vizsgálat 4—5 napig tart el.

* József főherceg esete. A népszerű főherceg megvásárolván a gróf Brunsvick-féle martonvásári uradalmat azon egy szeszgyárat és gőzmalmot létesített. A főherceg hogy a vállalatot üzemből helyzhesse, folyamodott a székes-fehérvári törvényszékhez, hogy a céget következőképp jegyezhesse: „Főhercegi martonvásári uradalom iparvállalata.” A kérelmet azonban a törvényszék elutasította, hivatkozva a kereskedelmi törvény 11. §-ára, amely világosan előírja, hogy a kereskedő cégében polgári nevet vagy legalább vezetőnevet tartozik használni. Ez ellen a határozat ellen József főherceg fe folyamodott. A kir. tábla a törvényszék határozatát helyben hagyta, s József kir. herceget kérelmével elutasította. A tábla meghatározása szerint a céget József főherceg uradalmának iparvállalata címen lehetne csupán bejegyezni.

* Dohány tolvajok. Még a múlt év aug. 17-én történt, hogy Stark Márton pallagi gazdaságán egyik bezárt pajtából Kocsma János és Budai József cselédek az ablakon bemásztak és onnét 8—10 csomó dohányt elemelek. A nyomozás alkalmával Budai József lakásán megis találtak a csendőroket a dohányt. A megejtett végtárgyaláson a tettesek beismerték a lopást. A törvényszék, melynek tagjai voltak: elnök Mocsy József, bírák Nagy Károly és Konrád Sámuel, jegyző Lengyel Kálmán ügyész dr. Oláh Miklós; a vádlottakat 6—6 havi börtönnre ítélte. Ugy a kir. ügyész, mint a vádlottak fellebbeztek.

Legujabb.

Az új köztársasági elnök.

A meggyilkolt Carnot helye már be van töltve. — Versaillesben jött össze a nemzetgyűlés, a melyen Franciaország fejévé Casimir Perier-t választották meg. — A választók összesen 851 szavazatot adtak be; 6 szavazat érvénytelen, tehát 845 szavazat volt számba vehető, vagyis abszolút többség 423 szavazat. Casimir-Perierre esett 451 szavazat.

Amint a gyűlés elnöke jelentésében az új elnök nevét olvasta, háromszoros éljenzes hangzott föl. Erre a szocialisták és monarchisták éktelen lármát csaptak. Felugráltak a padokra, kiabáltak és botokkal dörömböltek. Az elnök megrázta a csengettyűt és tovább akarta olvasni a jelentést. A szocialisták kiabálni kezdtek:

— Éljen a szociális forradalom!

Az elnök alig jutott szóhoz; majd felolvasta végig a jelentést: Brissonra 195, Dupuyre 97, Fevrierre 53, Arragora 27 szavazat esett, 32 szavazat megosztott. Így tehát Casimir-Perier ura a köztársaság elnökének jelentem ki.

— Levele, levele! Éljen a szociális revolúció! kiáltottak a szocialisták.

Az elnök fél siketítő lármá középette zárta be az ülést, miközben a szocialisták újra kiáltozni kezdtek; Éljen a kommuné! Éljen a szociális revolúció! Le a tőke pénzesekekkel!

Casimir Périer életrajza.

Casimir-Périer Pál János 1847 november 8-án született Párisban, s fiatal korában főképp irodai és történelmi tanul-

mányokkal foglalkozott. A franciák a nagy nemzeti háboru egyik hőst is tisztelték benne, a meenyiben tagja volt az aube-megyei mozgórségnek, melyet a fővárosba helyeztek át s Paris ostroma alatt annyira kiuntette magát, hogy napiparancsban külön dicsérettel emlitették föl a nevét s a becsületrend szalagjával tüntették ki. — A háboru után néhány hónapig osztályfőnök volt a belügyminisztériumban s 1874-ben képviselő lett; 1876-ban újra megválasztották előbbi kerületében, Nogentban. A képviselőházban a balközép híve volt s mint a balközépből és republikánus baloldalt alakult többség tagja, ő is közte volt annak a 363 képviselőnek, kiknek a szavazata véget vetett a Broglie-Fourtou-féle regimennek. — A tisztán republikánus kormány megalakulásakor Bordoux alatt közoktatásügyi államtitkár volt, mely állásában megmaradt a Dufaure-kabinet leköszönéséig. — Az 1881-diki választásokon Nogent újra mandátumot adott neki, amelyet azonban 1883-ban, mikor a képviselőház az uralkodó családok tagjait kizárta a közhivatalokból, letett. A következő évben újra megválasztották s ekkor államtitkár lett a hadügyminisztériumban, ahol 1885 január 3-ig, Campenon tábornok lemondásáig maradt meg. Majd 1889-ben újra képviselővé választatván 1890-ben a képviselőház alelnöke és a költségvetési bizottság előadója, Floquet bukása után pedig a képviselőház elnöke lett.

Az első Dupuy-kabinet bukása után 1893. december 3-án alakította meg Spullerrel azt a kabinetet, melyet jeliszava, „az új szellem“ fog maradóvá tenni. E kabinetben tolytatta működését, mig nem nemzete bizalma a legmagasabb méltóságra emelte föl.

A nyaraló.

(Franciaából.)

Gobion becsületes harisnyaszövő, kinek a boltja Paris egyik mellékutcájában van. Tulajdonképen nem is bolt ez, hanem egy kis zugoly, melyben jobbra-balra faszekrények állanak, melyeknek fiókjai amint kinyitnak, kellemetlen penészszagot arasztanak. Egész hátul „iroda“ van berendezve egy szuette asztallal és egy bicogó székkal.

Az egész éven át egyetlen napsugár sem hatol ebbe a harisnyakriptába, az irodaig még a nappal lármaja sem hat el.

Gobion ur boldog s elégedett, legboldogabb nyáron, ha az enyhe lég a szabadba csalja az embert, mikor a főváros gőzös utcáiból mindenki vidékre siet. Gobion ekkor „villájába“ költözködik.

Igen, Gobionnak villája van. Avrecueilleben, ebben a legirtózatóbb szunyogfészékben. Egy kis emeletes házikó ez, sima, minden díszítés nélküli való homokzattal, zöldes fehér színre meszeve. A ház előtt szük kis kertecske nyúlik el, melyet alacsony fái vesz körül. A „kert“ közepén kut van és a talu legöregebb emberei sem emlékeznek rá, hogy valaha csak egy csöpp víz is lett volna eoben a kutban. Egy pár melankólikus fa áll mély gondolatokba merülve a kertben, valószínűleg afölött tőprengve, mi célból is lőnek ok tulajdonképen teremte. Leveleik nincsenek, ágaik elszaradtak s az eicsenevészedett fa a legnagyobb izzasztó hőségben sem vet arnyat.

Ötven lépésnyire a háztól hőmpölyög lomhán a Bièvre, e mocsáros vízcseke, melybol nyar derekán a legdögietesebb gőzők szállanak fel. Meddig a szem elát, nincs egyéb fehér méznyegeknel, romoknál, kőmezőknel, felhagyott kobányáknál, szóval mindenünnen nyomoruság, inség vigyorog az ember szemébe.

Gobion három év óta villatulajdonos, és a kimondhatlan boldogság és leirhatlan élvezet érzetevel két nyáron minden héten utra, hogy a vasárnapot villájába töltse. Egy munkás, örömtelen élet harmine esztendején at egyetlen gondolat foglalkoztatta: vidéken lakni, ott földdel, telekkel birni, hol szép estéken légvárakat építhesse. Mi sem volt neki nehéz e terv kivitelére; minden nélkülözésnek kitette magát harmine éven át, nem ivott sört, sem bort, nem dohányzott, megtagadott magától még egy szipantás burnótot is s garast garasra rakott félre.

Végre célját érte — egy „villa“ volt eladó, és az ő megtakarított fillérei elegendők voltak a megvételre. Csak most lett a vasárnap rá nézve valóságos ünnep- és nyugovó-nappá s boldogan mosolyogva mondogatta magában, hogy most már nyugodtan a saját telkén élhet.

Minden szombaton ünnepélyes kirándulás. Szép időben gyalog teszik meg az utat, hogy a „szép természetet zavartalanul élvezhessék.“ A boltot egy vén segéd őrizetére bízzák, ki meg van bízva, hogy minden vevőnek megmondja:

— „Az uraságok ma avveceilei villájokban időznék.“

Az uraságok e közben teletömött kosarakkal a legközelebbi nevelőintézetbe mennek, hogy tizenkétéves csemetéjüket kivigyék, ki már aggódva lesi a pillanatot, mikor szülei megérkeznek, hogy őt a „bívérei homoksivatagba“ magukkal vigyék. Az apa utközben iparkodik felköltöni fiában a természet iránt való szeretetet s hosszú magyarázatokat tart neki füről, repéről és más természetekről.

Végre megérkeztek s az uttól elfáradva legott nyugalomra térnek, mert másnap korán kell kelni, hogy a vidéki tartózkodást becsületesen kihasználják. Alig pitymallik, Gobion apó fölkel és vászonzubbonyt ölt magára. Egészen földművelő, maga műveli a kertjét, és kapál, vet, bár egyetlen mag sem kél ki az istenverte sivar homokos talajban. De Gobion apó önelégülten törli le a verejtéket a homlokáról s kedvtelve nézi a bevetett, begereblyezett táblákat.

A múlt évben nagy szenzáció történt ebben az idylli falusi életben. Isten tudja, hogy történt, egy szép napon néhány esenevész salátató ütötte fel fejét a kert hátuljában. — Gobion apót az elragadtatás mámorja fogta el s harminc embert hívott meg vendégül, hogy sajáttermésű salátájával traktálja meg őket. Gobionné asszony segédkezet nyújtott férjének ennél a jámbor családnál, nehogy elrontsa emennek büszke örömet.

Igy tölti Gobion apó egész vasárnapját a perzselő napon a kertjét művelve. Ha aztán jó az est, az egész család kutyakörűli kőpadra és a két öreg áhitatosan néz az égre. Élvezik a falusi levegőt!

A mézszószókból áthatatlan füst száll fel, a külön vonatok villámsebességgel surrannak el s a mozdonyok sűrű fekete ködfátyolt hagyva maguk után, elkésett vasárnapi kirándulók dalolva, kurjongatva térnek haza — pokoli lármá, melyből csak a gőzmozdonyok éles füttyei hangzanak ki, zaj tölti be a környéket, mely fölött a Bierre-gőzös atmoszférája trónol, por, füst tölti be a léget s hosszú oszlopokban vonulnak be a városiak ismét hat napra kö-izzasztóikba, Párisba.

Gobion itt ül, kezét hasán összekulcsolva, egészen ellágyult elégtikus hangulatban s ájtatosan nézi a mint a hold két füstölő kémény között fel-záll.

A villájában ül . . .

Bujanovich tábornok hőstette.

— Epizód a kusztozzai csatából. —

Debrecen, 1894. június 28

Vasárnap, június 24-ikén volt huszonnyolcadik évfordulója a híres kusztozzai győzelemnek, mely az osztrák-magyar hadseregnek egyik legszebb fegyverténye volt.

A hadsereg, mint minden esztendőben, az idén is megünnepli a híres csata évfordulóját, melyben a győzelmet magyar fiuk vívták ki.

A magyar bátorságra és hősiességre emlékeztető katonai ünnep alkalmából, a kusztozzai csata következő érdekes epizódját közli a „P. N.“ c. lap egy régi barátjának a tollából, a ki részese volt a szép győzelemnek.

Aggteleki Bujanovich Ágost érmi-hályfalvai nagybirtokos, nyugalmazott altábornagy, 1866-ban még mint ezredes a kusztozzai csata alkalmából a 11-ik Sándor wüntenbergi király nevével viselő huszárezredet vezényelte. Az ezred most Windischgrätz herceg nevével

viseli. Az ezred legénysége akkoriban Pozsony, Nyitra- és Komárommegyékből került ki.

Az ezred, a 3. számú, Károly bajor királyi herceg nevével viselő ezreddel együtt, a kusztozzai csata napján Villafranka helysége mellett állott. A két ezred, a 12. számú ulánus ezreddel együtt, előcsapata volt a fő-seregnek, s az volt a feladata, hogy az olasz hadsereg állását kipuhatolja.

A előcsapat ebben a fontos feladatában mindig a legvezedelmesebb helyen járt, s negyven órai szolgálat után, mely alatt több kisebb-nagyobb attackja volt, étlen szomjan érkezett Villafranka alá és a staffalói-ut mellett foglalt állást.

Az olasz gyalogság mihelyt lovas előcsapatainkat észrevette, rögtön megalakította az akkori harcmodorban oly nevezetes szerepet játszott négy szöveget, melyekben a gyalogságnak négy homlokzata van.

Az olaszok négy ilyen négyszöget formáltak.

Bujanovich ezredes, mint dandárnok, rohamot indított a négyszögek ellen. — A 3. huszárezredet Pulz ezredes, a 11-ét Török alezredes vezette.

A két huszárezred „Rajta! Rajta!“ kiáltással, mint a szélvész eredt neki a négyszögeknek. A tiszték mindenütt elől jártak:

— Fiúk, utánam!

A két ezred első sorait a hatalmas golyózápor megritkította, de a második és a harmadik sor már áttörte a négyszögeket. A megbonthatott olasz gyalogság ekkor a tűzérés fedezésére sietett.

Bujanovich ezredes ekkor a harc hevében harminc huszárt vett maga mellé és egy merész oldaltámadást intézett az ágyuk ellen. A kis csapat, élén az ezreddel, sorra leszegezte az olasz ágyukat, melyek nem egészen tíz perc alatt elnémultak.

Bujanovich alól nemcsak a lovat lötték ki, de miközben leugrott az összeroskadó parapárról, maga is megsebesült és ott maradt fekvé az elfoglalt ágyuk közt.

Albrecht főherceg a hős ezredet nyomban a csata után, ott a csataterén vezérőrnagygyá léptette elő s ezt a kinevezést a király másnap reggel táviratban erősítette meg.

Pár nap múlva Bujanovich sulyos sebével a veronai várban feküdt; Albrecht főherceg maga kereste fel és tudatta vele, hogy a király tábornokká léptette elő.

Tanügy.

* A szoboszlói ref. egyházi iskolaszék ez az évi augusztus 1-én Debrecenben megnyitandó tanszerkiállítás tárgyában azt a javaslatot fogja terjeszteni az egyháztanács elé, hogy az iskolák minden osztályából 5—20 írásbeli dolgozattal vagy a felsőbb osztályok részéről kézimunkával is vegyenek részt. — A három felső osztály növendékei közül 10—10-et javasol mintegy vizsgai jutalom képen ezen kiállításra beküldetni, kiknek valamint a vezető tanítónak uti költségét s belépti díját, részben maga a jutalomalap, részben pedig az egyházi pénztár fedezné. Indítványozza továbbá azt is, hogy miután a tanszerkiállítás megtekintése s tanulmányozása reá nézve nagyon fontos egyfelől az iskolaszék maga is testületileg tekintse meg e kiállítást s a nálunk még nagyon fogyatékos tanszerek ez uton való beszerzéséről gondoskodjék, más felől pedig, hogy e tanulmányozást a tanítótestületre nézve megkönnyítse indítványozta, hogy a tanítótestület tagjainak e tanulmányozási segítségét nyújtson oly formán, hogy 3 frtra számított egy napdíjak felét az egyházi pénztár fedezze.

Apró-cseprő.

* Inkább. A mama gyönyörködik leányában, ki először lép a szinpadra. Odaszól egy kritikushoz:

— Mondja csak uram, tehetségesnek tartja-e leányomat?

— Oh igen . . .

— Mert lássa, ha nincs benne tehetség, de igazi, nagy tehetség, szinte jobb szeretném, hogy inkább maradjon meg tisztességes leánynak,

* Boltnyitás.

— Ferkó, holnap boltot nyitok.

— Te? Hiszen nincs semmi!

— De van két vadonutaj feszítővasam,

*

Ha főnézek én a csillagos nagy égre,

Azt gondolom: nézek a babám szemébe.

Vagy a babám szemé ment oda csillagnak,

Vagy az ő szemében csillagok ragyognak!

Népdal.

*

Hányszor álltok meg sajnálkozva a teher-vonó állat mellett, mikor az az utána kötött nagy rakományt nem bírja és hányszor halmozatok másoknak lekületére annyit, hogy ha a ló meglátná és szólni tudna, megsajnálná az embert.

Vas Gereber.

Tarka az élet, mitől? a millió véletlenségtől, mely váratlan jön, megdöbbsentve, — s ha megszabadulunk a bajtól, a megnyugvás boldogságot áraszt a megriadt szívbe.

Vas Gereber.

*

* A lépések statisztikája. A statisztika mindenüvé behatol és mindent meglát. Most a kirándulások évadában, talán célirányos lesz azzal a statisztikával foglalkozni, a mely a lépések megszámlálásával foglalkozik. Mint sok más esetenél, ennél a statisztikánál is első sorban katonai szempontok jöttek tekintetbe. A katonai lépésnek meghatározott hosszúsága van. Németországban 0.80 méter hosszú, — Ausztriában, Magyarországon és Franciaországban valamivel rövidebb, csak 0.76 méter hosszú. A közönséges katonai gyalogoláshoz 120 lépés esik egy percre, Ausztria- Magyarországon az utóbbinál csak 115. A futásnál Németországban 164—175 lépést tesznek meg percenkint s e lépések mindegyike egy méter hosszú. A német katonai tehát futva körülbelül 6 perc alatt, lépésben pedig 10—11 perc alatt tesz meg egy kilométert. A turistának egy kilométernyi uthoz 12 percre van szüksége, minélfogva egy óra alatt 5 kilométert képes megtenni. Egy ember, ki hivatásánál fogva sokat mozog az utcán, összeszámolva, hogy hány lépést tesz egy év alatt. Az év első felében 5,846,820, a másodikban 6,410,620 lépést tett meg — s így egy napra átlag 33,862 lépés esik. — Ugyanezen ember mint tartalékos tiszt hat heti katonai gyakorlatokra hivatott be s ez alatt naponként átlag 26,000 lépést tett meg, a mi harmadfél mértődnél felel meg. Nagy városokban a lóvasutak és villamos vasutak ellenére meglehetősen nagy azoknak a száma, a kik naponként ekkora utat gyalog megtesznek.

A kis lutri huzásai.

— Június 27-én —

Lemberg	81.	9.	11.	72.	18.
Prága	84.	4.	35.	58.	48.

Közigazdaság.

* Aratógép próba. Július hó 1-én Vasárnap délután 3 órától kezdve — mint már tegnap említettük — a gazdasági tanintézet pallagi gazdaságában aratógép bemutató próba tartatik. Az érdekes próbára minél számosabb megjelenés nemcsak a gazdasági egyesület tagjai hanem az összes gazdaközönség — felkértenek.

* Vállalkozók figyelmébe. A kassai cs. és kir. katonai élelmezési raktár vezetősége a közös hadsereg és honvédség részére szükséges élelmi cikkek beszerzése végett Várpalánán 1894. július 23. ik napjára, Kasán 1894. július 30. és augusztus 6. ik napjára pályázatot hirdet, mely körülményről az érdekeltek oly megjegyzéssel értesíttetnek, hogy az általános

feltételek az alulírt kamara hivatalában (batvan-utca 1445. sz. a.) megtekinthetők. — Debrecen 1894. június 27. A kereskedelmi és iparkamara.

* A hesseni légy kezd vidékünkön is pusztítólag fellépni. Kabán Stern Jakabnak 100 hold vetését, valamint a tanítók földjét már tönkre tette, Püspök-Ladányban a v. alapítványi földeket pusztítja, Nádudvaron is megkezdte káros működését.

Erték-tőzsde.

(A debreceni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése 1894. június 27-én.)

Allamadósság :			
Magyar aranyjárdék 4%	—	—	120.90
vasúti beruházási kötvény 4 1/2%	—	—	127.—
koronajárdék 4%	—	—	95.—
regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	—	100.—
Osztrák aranyjárdék 4%	—	—	121.25
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	—	98.15
Tisza-szegedi 4%-os nyeresémeny-sorsjegy	—	—	142.25
Részvények :			
Magyar hitelbank részvény	—	—	442.75
Osztrák hitelbank részvény	—	—	350.70
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	—	112.—
Sorsjegyek :			
Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	—	—	128.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	—	—	115.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	—	12.25
Osztrák " " " "	—	—	18.25
Olasz " " " "	—	—	12.50
Bazilika sorsjegy	—	—	10.—
Jó-szív " " " "	—	—	3.15
Pénzürmek :			
Cs. és kir. arany	—	—	5.93
20 márkas arany	—	—	12.28
20 frankos arany	—	—	9.96
1 Sav reigns	—	—	12.50

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósítása a „Debreceni Ellenőr” részére Budapest, június 27.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv tartózkodó volt, míg az irányzat csendes maradt, elkelt 12,000 mm. változatlan áron.

Eladások :

Tiszavidéki. 200—81 mm. 7.75 frt. 100—80 mm. 7.65 frt. 100—80 mm. 7.70 frt. 300—80 mm. 7.70 frt. 100—80 mm. 7.55 frt. 350—77 mm. 7.67 1/2 frt. 500—79 mm. 7.60 frt. 100—79 mm. 7.45 frt. 100—78 mm. 7.47 1/2 frt.

3 havi időre.

Zab 6 65—7.10 frt.

késpénzfizetés mellett.

Egyéb cikkek változatlanok.

Határidő-üzlet. Amerika lanyha jegyzései dacára nálunk alig 1—2 krral indult lanyhában az üzlet, és a kitünő vételkedvre egy kissé megszűlárdul, míg berlini lanyhább taxatióin ismét lanyhább lett. Tengeri kevés üzlet mellett változatlan, ellenben zab a vidékről érkező igen rossz terméskilátásra ma élénken kerestett és 5—6 krral emelkedett is.

Zárlat 1 óra :

	frt
B u z a máj.-jun.-ra 1894.	—.—
szept.-okt. 1894.	7.13—7.14
R o z s máj.-jun.-ra 1894.	7.45—7.47
szept.-okt. 1894.	5.53—5.54
Tengeri máj.-junra 1894.	4.76—4.77
juli-auguszt-ra 1894.	4.76—4.77
Z a b máj.-jun.-ra 1894.	—.—
szept.-okt. 1894.	5.85—5.87
Repeze aug.-szept. 1894.	10.19—10.20

Zárlat 4 óra :

	frt
B u z a máj.-jun.-ra 1894.	—.—
szept.-okt. 1894.	7.10—7.12
R o z s máj.-ju-ra 1894.	—.—
szept.-okt. 1894.	5.52—5.54
Tengeri máj.-junra 1894.	4.74—4.76
juli augra 1894.	4.74—4.76
Z a b máj.-jun.-ra 1894.	—.—
szept.-okt. 1894.	5.84—5.86
Repece aug.-szeptre	10.20—10.25

Hivatalos felmondások : 1009 mm. buza.

Időjárás : derült.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Junius hó 26. Hizott sertés árak. I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli sulyban) 43.—44 kr. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban 43.—44 krig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 45.5—46.5 krig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm sulyban 44—45.5 krig. — Fialat könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő sulyban 44.—45.5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz páronkint 280 kg. felüli sulyban) 42.5—43. kr. — Közép (páronkint 220—280 klg. sulyban) 43.—44 krig. Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő sulyban) 43—44. krg. A hizott sertés üzlet irányzata csendes.

Szerkesztői posta.

D. H. Ezt a gondolatot Mosenthal szebben fejezi ki :

A szenvedélyek habzó paripák,
A gördülő szekérbe fogva.
Ha már a gyeplőket elszakíták
Hureolnak téged sárba, porba !

De ha a gyeplőt erősen fogod,
Maguk erős szárnyakká válnak,
Szekered minél gyorsabban robot,
Csak annál magasabba szállnak !

A borra pedig itt a Bodenstädt (Mirza Schaffy) szép mondása :

Aus dem Feuerquell des Weines,
Aus dem Zaubergrund des Beeherts
Sprudelt Eifund süsse Labung,
Sprudelt Schönes und Gemeines,
Nachdem eignen Wert des Zechers,
Nach des Trinkenden Begabung.

Ugyanezt a Talmud így fejezte ki: „A nemest fölemeli a bor, az aljast lealacsonyítja. Az első pohártól bárány, a másiktól oroszlán, a harmadiktól dicső leszél.” Nem tudjuk megjelente külön is, de Tóth Béla a „Budapesti hírlap”-ban közölte néhány év előtt egy jeles olasz írónak, Des Amilnek „A borivásról” írott tanulmányát. Ebből többet tudhat meg.

Ilonka. Művelt társaságban egyszerre csak egy ember beszél, de az is akkor szólal meg, mikor a másik befejezte mondani valóját. A türelem a művésztég próbaköve.

Kiadó és laptulajdonos :

„Oszkonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő :

Komlóssy Dezső.

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot, stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Felhívás

zárt-ajánlat tételre.

A debreczeni ev. ref. főiskolai tápintézetben a ránk jövő 1894—95-iki iskolai év folyamában, szept. 1-től kezdődőleg szükséges kenyér és marhahus szállítására nyilvános pályázat hirdettetik.

A szállítandó kenyér mennyisége 400—450 métermázsa, a marhahúsé pedig 200—250 métermázsa.

Megjegyeztek, hogy a mennyiségre vonatkozólag itt közölt számok úgy tekintendők, mint megközelítő adatok, melyeket a megrendelést teljesítő tápintézeti bizottság, a növendékek tényleges létszámának változásaihoz képest szabadon módosíthat.

A zárt ajánlatok 10% bánatpénz, vagy megfelelő értékpapir letétele mellett alóbirotthoz, mint a főiskola helyi gondnokához, f. évi július 11-ik napjának délelőtti 10 órájáig benyújtandók.

Részletesebb felvilágosítás nyerhető a tápintézeti bizottság elnökétől, Elek Lajos tanártól, lakik: fűvészkert-utca 1080. sz. a.)

Debreczen, 1894. június 28.

Simonffy Imre,

kir. tanácsos, a főiskola helyi gondnoka.

NAGY OLASZ CIRCUS.

Igazgató : F. CORRADINI Turinből.

— DEBRECZEN, SZÉCHENYI UTCZA VÉGÉN. —

Holnap pénteken, f. hó 29-én, pontban 8 óraker este

MÁSODIK NAGY DÍSZ-ELŐADÁS

fényes válogatott és felette mulattató műsorral. A jelenkor legkitünőbb művészei és specialitásának felléptével.

Nagys erü mutatványok, előadva a lóidomítás, magas lovagló iskola, tornászat, erőművészet, equilibristika, némajáték stb. terén.

Különösen kiemlendő Corradini F. igazgatónak egész új, még eddig utólérhetlen lóidomítási mutatványa.

A szünetek a legkitünőbb bohócok produktióival 1 sznek kitöltve.

Pénztárnyitás d. u. 3 óraker, este 7 óraker.

HELYÁRAK : P á h o l y : (4 ülőhely) 6 frt. Zártszék (számozott) 1 frt. I. hely 70 kr. II. hely 50 kr. III. hely 30 kr. Karzat 20 kr. — 10 év-n alui gyermekek és katonák részére örmestertől lefele I. hely 35 kr. II. hely 25 kr. III. hely 20 kr. Karzat 15 kr.

Jegyek válthatók napközben (este 6 óráig) Mendeleovits Lajos urnál (tőutca, a városházzal szembe.)

Holnapután s z o m b a t o r, június 30-án NAGY UJDONSÁG SOIREE.

Minden vasárnap és ünneppnapon két nagy előadás d. u. 4 és este 8 óraker.

A debreczeni közönség ismert műértésére és pártfogására számítva, számos látogatásért esedezik mely tisztelettel

F. Corradini, igazgató.

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki fűszerkereskedő urakat, valamint a magánfogyasztókat, miszerint a nagyváradi Berger Dániel főbb világhírállításon kiténtetett **élesztő gyártmányából**, egyedüli és állandó raktárt birtokos és a vevőimnek **mindennap friss élesztővel** szolgálhatok, megjegyezve, hogy ismét eladókat 20% árengedményben részesítem.

Kérem szives megrendelésüket

KOHN LAJOS,
Nagy-Hatvan-utca 1099. szám
Mayer Ferenczféle ház.

Birtok bérlet.

Hajdumegyében, B. Ujváros község határában a debreczen-füzes-abonyi vasut hasonnevű állomásának közvetlen közelében

207 kat. holdat kitevő, felerészben termékeny televényes szántóföldből, felerészben jó minőségű kaszáló és legelőből álló, kiváló karban levő tanyai épületekkel, és bérlőlakkal felszerelt birtok; továbbá

1862. kat. hold, $\frac{2}{3}$ -ad részben televényes szántó, $\frac{1}{3}$ -ad részben jó minőségű kaszálóból; továbbá

954 kat. hold, még pedig 756 hld., televényes szántó, 198 hld. rétből; továbbá

412 kat. hold $\frac{2}{3}$ -ad részben televényes szántó, $\frac{1}{3}$ -ad részben kaszálóból álló birtokok **együtt vagy külön külön 1896-ik évtől számítva 8 évet meghaladó időre** bérbe adtnak.

Bérbe adatik ezenkívül még 1895-ik évi január 1-től számítva egy 1396. kat. holdat kitevő birtok-rész is.

Részletes tájékoztatást ad

Békéssy László

ur. igazg.

Debreczen Péterfia u. 817. sz.

Ugyenőkök nem díjaztatnak.

Öreg és fiatal

férfiaknak!

Regeneráció-készítmények.

Dr. Müller főorvos által számos óta kitűnő eredménnyel használva mindenféle idegbetegségek ellen, melyek az idegek szétroncsolása (titkos ifjúkori bűnök) stb. stb. következtében álltak be és amelyek a szellem és a test időelőtti hanyatlását vonják maguk után. Különösen kipróbálva erősítőszereül férfi-elgyengülések ellen. Ara pontos orvosi használati utasítással 3 frt. 10 kr. postával csomagolásért 25 krral több.

Egyedüli fő és előállítási-raktár: **Sz. György-gyógyszertár, Bécs V/2 Wimmergasse 33,** a hova minden levélbeli rendelés intézendő.

1 láda Szolyvai 40 drb. $\frac{3}{4}$ literes üveggel 4.80.

Szolyvai savanyuvíz.

Alulírt uradalom igazgatósága tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, miszerint a közkedveltségnek örvendő

Szolyvai, Polenai és Luhi-Erzsébet

ásványvizek szétküldését a folyó évtől kezdve **háziilag** kezelteti, minélfogva csak azon vizek tekintendők **idei töltésűeknek**, melyeknél az üvegek címkéin e szavak

„házi kezelésben“

olvashatók.

Kizárólagos főrakár DEBRECZEN és vidékére

CSANAK JÓZSEF fűszerüzletében,

ezenkívül kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőben

Schönborn Bucheim gróf

uradalmi igazgatósága.

1 láda Luhi-Erzsébet 60 drb. $\frac{1}{2}$ literes üveggel 4.40.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvjaa a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkotórészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalmában erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzésseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorffban** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navrátil, dr. Poór, dr. Kétly, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredményekkel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

cs. és k. és szerb
k. udv. ásványvíz-
szállítónál,
Budapest.

Ugyisntén kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Bécs, Rotunde.

Naponta katonazene

Nemzetközi faluban
és civilizációban

Kostlogeuben.

Nyitva reggel 10-től esti 11-ig.

Nemzetközi kiállítás.

néptápszerek, hadseregellátás, mentőszerek, forgalmi eszközök és egy különleges sportkiállításban,

1894. April 20-tól július 1-ig

rendez

Ö cs. és kir. fensége Ferdinánd Ferencz Oesterreich-Este főherceg védnöksége
alatt álló

gazdasági ismeretek terjesztő egylete.

Betöltési díj: Hétköznapon 30 kr. vasár- és ünnepeken 20 kr. Pénteken 1 frt.

Bécs, Rotunde.

Kiállítási sorsjegy

á 1 korona.

5 főnyeremény

á 10,000 korona.

Egy sorsjegy vételnél, a Rotunde pénztárnál naponta (Péntek kivételével) ingyen bemenet.